

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות למענה על השאלות.

כיתות י"ב

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(28×2)	—	56 נקודות
פרק שני	—	נושאי החובה	—	(9×3)	—	27 נקודות
פרק שלישי	—	הפרק מבוטל	—		—	1 נקודה
פרק רביעי	—	קטע להבנה ולניתוח	—	$(5 \times 2) + (6 \times 1)$	—	16 נקודות
	—	סך הכול	—		—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד

(לכל סעיף — 8 נקודות) (לכל שאלה — 28 נקודות).

1. קרא מלכים א, י"ב, 1-20.

- א וילך רחבעם שכם כי שכם
 ב בא כל-ישראל להמליך אתו: ויהי כשמע וירבעם בן-נבט
 ג והוא עודנו במצרים אשר ברח מפני המלך שלמה וישב
 ד ירבעם במצרים: וישלחו ויקראו-לו ויבאו ירבעם וכל-קהל
 ויבא ישראל וידברו אל-רחבעם לאמר: אביך הקשה את-עלנו
 ואתה עתה הקל מעבדת אביך הקשה ומעלו הפכד אשר-
 ה נתן עלינו ונעבדך: ויאמר אליהם לכו-עד שלשה ימים ושובו
 ו אליו וילכו העם: ויועץ המלך רחבעם את-הזקנים אשר-היו
 ז עמדים את-פני שלמה אביו בהיתו חי לאמר איך אתם
 ח נועצים להשיב את-העם-הזה דבר: וידבר אליו לאמר אם-
 ט היום תהיה-עבד לעם הזה ועבדתם ועניתם ודברת אליהם
 י דברים טובים והיו לך עבדים כל-הימים: ויעזב את-עצת
 יא הזקנים אשר יעצוהו ויועץ את-הילדים אשר גדלו אתו אשר
 יב העמדים לפניו: ויאמר אליהם מה אתם נועצים ונשיב דבר
 יג את-העם הזה אשר דברו אלי לאמר הקל מן-העל אשר-
 יד נתן אביך עלינו: וידברו אליו הילדים אשר גדלו אתו לאמר
 יה כה-תאמר לעם הזה אשר דברו אליך לאמר אביך הכביד
 יו את-עלנו ואתה הקל מעלינו כה תדבר אליהם קטני עבה
 יז ממתני אבי: ועתה אבי העמים עליכם על כבד ואני אסיף
 יח על-עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר אתכם
 יט בעקרבים: ויבו ירבעם וכל-העם אל-רחבעם ביום השלישי
 כ כאשר דבר המלך לאמר שובו אלי ביום השלישי: ויעץ
 כא המלך את-העם קשה ויעזב את-עצת הזקנים אשר יעצוהו:
 כב וידבר אליהם כעצת הילדים לאמר אבי הכביד את-עלכם
 כג ואני אסיף על-עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר
 כד אתכם בעקרבים: ולא-שמע המלך אל-העם כי-היתה סבה
 כה מעם ה' למען הקים את-דברו אשר דבר ה' ביד אחיה

טז הַשִּׁילָנִי אֶל־יִרְבֵּעַם בֶּן־נֹבֶט׃ וַיֵּרָא כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע
הַמֶּלֶךְ אֱלֹהִים וַיֵּשְׁבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ וַדְּבַר וַלֵּאמֹר מַה־לָּנוּ
חֶלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נַחֲלָה בְּבֶן־יִשִּׁי לֵאחֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עֲתָה רֹאה
יז בֵּיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאחֵלָיו׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי
יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רַחֲבֵעַם׃
יח וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם אֶת־אֲדָרְסִי אֲשֶׁר עַל־הַפִּסִּים וַיִּרְגְּמוּ כָל־
יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֶבֶן וַיָּמָת וְהַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם הִתְאַמֵּץ לַעֲלֹת
יט בְּמַרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלַם׃ וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם
כ הַזֶּה׃ וַיְהִי כִשְׁמַע כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁב יִרְבֵּעַם
וַיִּשְׁלָחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל־הָעֵדָה וַיִּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אַחֲרָי בֵּית־דָּוִד זֹלָתִי שִׁבְט־יְהוּדָה לְבָדוֹ׃

ענה על סעיף א (חובה).

א. על פי הקטע שלפניך נראה כי בתגובתו של רחבעם על בקשת העם באו לידי ביטוי גם תבונה מעשית וגם שיקול דעת מוטעה.

הבא מן הכתוב ראייה המעידה על תבונה מעשית וראייה המעידה על שיקול דעת מוטעה, והסבר כל ראייה שהבאת (סך הכול – שתי ראיות והסברן).

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא את בקשת שבטי הצפון מרחבעם בפסוק 4 ואת החזרה על הבקשה בדברי רחבעם לילדים בפסוק 9. ציין שני שינויים בין דבריהם של שבטי הצפון ובין דברי רחבעם לילדים, והסבר את המטרה של כל אחד מן השינויים.

ג. מלכים במסופוטמיה נהגו לעשות בשנה הראשונה למלוכתם מחוות כלפי העם: להקל במיסים ולשחרר אותם מכמה חובות. מנהג זה נקרא "מישרום".

הסבר את בקשת שבטי הצפון מרחבעם על רקע מנהג זה.

ד. תשובת רחבעם גרמה לתגובה קשה של שבטי הצפון. תגובה זו נבעה גם מקרע היסטורי בין השבטים. קרא גם שמואל ב, כ', 1-2 ובסס קביעה זו על שני הכתובים שקראת. הסבר את דבריך.

א ויהי בשנת התשיעית למלכו בחדש
העשירי בעשור לחדש בא נבכדנאצר מלך-בבל הוא וכל-
ב חילו על-ירושלם ויחן עליה ויבנו עליה דיק סביב: ותבא
ג העיר במצור עד עשתי עשרה שנה למלך צדקיהו: בתשעה
ד לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא-היה לחם לעם הארץ: ותבקע
העיר וכל-אנשי המלחמה הלילה דרך שער בין החמתיים
אשר על-גן המלך וכשדים על-העיר סביב וילך דרך
הערבה: וירדפו חיל-כשדים אחר המלך וישגו אתו בערבות
ו ירחו וכל-חילו נפצו מעליו: ויתפשו את-המלך ויעלו אתו
ז אל-מלך בבל רבלתה וידברו אתו משפט: ואת-בני צדקיהו
שחטו לעיניו ואת-עיני צדקיהו עור ויאסרוהו בנחשתים
ח ויבאהו בבל: ובחדש החמישי בשבעה לחדש
היא שנת תשע-עשרה שנה למלך נבכדנאצר מלך-בבל
ט בא נבוזראדן רב-טבחים עבד מלך-בבל ירושלם: וישרף
את-בית ה' ואת-בית המלך ואת כל-בתי ירושלם ואת-
י כל-בית גדול שרף באש: ואת-חומות ירושלם סביב נתצו
יא כל-חיל כשדים אשר רב-טבחים: ואת יתר העם הנשארים
בעיר ואת-הנפלים אשר נפלו על-המלך בבל ואת יתר
יב ההמון הגלה נבוזראדן רב-טבחים: ומדלת הארץ השאיר
יג רב-טבחים לכרמים ולגבים: ואת-עמודי הנחשת אשר
בית ה' ואת-המכנות ואת-הנחשת אשר בבית ה'
יד שברו כשדים וישאו את-נחשתם בבלה: ואת-הסירות
ואת-היעים ואת-המזמרות ואת-הכפות ואת כל-כלי
טו הנחשת אשר ישרתו-בם לקחו: ואת-המחתות ואת-
המזרקות אשר זהב וזהב ואשר-כסף כסף לקח רב-טבחים:
טז העמודים ו שנים הים האחד והמכנות אשר-עשה שלמה
לבית ה' לא-היה משקל לנחשת כל-הכלים האלה:
יז שמנה עשרה אמה קומת העמוד האחד וכתרת עליו ו
נחשת וקומת הכתרת שלש אמה ושבכה ורמנים על-
הכתרת סביב הפל נחשת וכאלה לעמוד השני על-השבכה:
יח ויקח רב-טבחים את-שריה כהן הראש ואת-צפניהו כהן

וליוגבים

אמות

יט מִשְׁנֵה וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת שְׁמֵרֵי הַסֶּף: וּמִן־הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד
אֲשֶׁר־הוּא פְּקִיד וְעַל־אִנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְחַמֻּשֶׁה אֲנָשִׁים מֵרֵאֵי
פְּנֵי־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָּעִיר וְאֵת הַסֶּפֶר שֶׁר הֵצִיב הַמֶּצֶבֶא
אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצָאִים בָּעִיר:
כ וַיִּקַּח אֹתָם נְבוֹזַדְנָאֲדָן רַב־טַבָּחִים וַיִּלְךְ אִתָּם עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל
כא רַב־לְתֵּה: וַיַּךְ אֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל וַיִּמִּיתֵם בְּרַב־לָהּ בָּאָרֶץ חֲמַת
כב וַיִּגַּל יְהוּדָה מֵעַל אֲדָמָתוֹ: וְהָעָם הַנִּשְׁאָר בָּאָרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר
הִשְׁאִיר נְבוֹכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיִּפְקֹד עֲלֵיהֶם אֶת־גְּדַלְיָהוּ
בֶן־אֲחִיקֶם בֶּן־שָׁפָן:

ענה על סעיף א (חובה).

א בקטע שלפניך מתואר הרס שיטתי של העיר ירושלים.

על פי פסוקים 8-17 שלפניך, ציין שני מעשי הרס שונים, והסבר מה הייתה המטרה של כל אחד מן המעשים האלה.

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-7 שלפניך.

על פי המתואר בפסוקים אלה, המלך נבוכדנאצר היה נחוש לכבוש את ירושלים ולהעניש את המלך המורד.

הבא מן הכתוב ראיה לביסוס כל אחת מן הפעולות המודגשות בקו, והסבר אותה (סך הכול — שתי ראיות והסבר).

ג. קרא פסוקים 11-12 ופסוקים 18-21 שלפניך.

על פי פסוקים אלה, היחס של הבבלים אל כלל העם היה שונה מן היחס שלהם אל ראשי העם. הדגם קביעה זו על פי הכתוב, והסבר מה יכולה להיות הסיבה להבדל זה.

ד. חורבן בית המקדש וירושלים, המתואר בקטע שלפניך, מערער אמונה שרווחה בעם בנוגע לבית המקדש וירושלים.

קרא גם מלכים ב, י"ט, 34-36. הסבר מה הייתה האמונה של העם בנוגע לבית המקדש וירושלים, וכיצד תרם

האירוע המתואר במלכים ב י"ט להיווצרות האמונה הזאת.

י שמעו דבר-ה' קציני
 יא סדם האזינו תורת אלהינו עם עמורה: למה לי רב-זבחים
 יב יאמר ה' שבעתי עלות אילים וחלב מריאים ודם פרים
 יג וכבשים ועתודים לא חפצתי: כי תבאו לראות פני מי-בקש
 יד זאת מידכם רמס חצרי: לא תוסיפו הביא מנחת-שוא
 טו קטרת תועבה היא לי חדש ושבת קרא מקרא לא-אוכל
 יז און ועצרה: חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי
 טז לטרח נלאיתי נשא: ובפרשכם בפיקם אעלים עיני מכם
 גם כי-תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים מלאו:
 טז רחצו הזכו הסירו רע מעלליכם מנגד עיני חדלו הרע:
 יז למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו יתום ריבו
 יח אלמנה: לכו-נא ונוכחה יאמר ה' אס-יהיו
 חטאיכם בשנים בשלג ילפינו אס-יאדימו כתולע בצמר יהיו:
 יט אס-תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו: ואס-תמאנו
 כא ומריתם חרב תאכלו כי פי ה' דבר: איכה
 היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה ועתה
 כב מרצחים: כספך היה לסיגים סבאך מהול במים: שריך
 סודרים וחברי גנבים פלו אהב שחד ורדף שלמנים יתום לא
 ישפטו וריב אלמנה לא-יבוא אליהם:

ענה על סעיף א (חובה).

- א. (1) הסבר את דברי התוכחה שבפסוקים 10-17 ואת דברי התוכחה בפסוקים 21-23. בסס את דבריך על דוגמה מכל אחת מן התוכחות (סך הכול – שתי דוגמאות). (6 נקודות)
- (2) הסבר את דברי הנביא בפסוקים 18-20. מה ביקש הנביא להשיג באמצעות דברים אלה? (6 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

- ב. קרא את פסוק 10 שלפניך וגם בראשית, י"ח, 20-21.

הסבר את התרומה של ההשוואה בין מנהיגי יהודה ואנשיו ובין אנשי סדום ועמורה להבנת חומרת מעשיהם של אנשי יהודה והגורל הצפוי להם.

- ג. קרא את פסוק 17 שלפניך ואת הפירוש של ע' שטיינזלץ לביטוי "אשרו חמוץ".

"אֲשֶׁרוֹ חָמוֹץ, חֲזַקוּ אֶת הַנַּחֲמָס, או: יִשְׁרוּ אֶת דְּבַר הַחֲמָס. לעומת גזל, חמס איננו פעולה בלתי חוקית אלא בלתי מוסרית, שכן היא הפעלת לחץ ממונִי או אחר מצד העשירים והחזקים לשם השגת רכוש השייך לזולתם. הנביא אינו מבקר כאן את אי־שמירת סעיפי החוק, אלא קורא לתקן את העיוות המוסרי."

(ע' שטיינזלץ [2016]. דברו עברית. 929 ישעיה א, אוחר בפברואר 2018 מתוך <http://www.929.org.il>)

מה הם שני סוגי העוולות ששטיינזלץ מבחין ביניהם בפירוש? הסבר מדוע תיקון של העוולה מן הסוג השני קשה יותר מתיקון העוולה מן הסוג הראשון, על פי דברי שטיינזלץ.

- ד. קרא פסוק 21 שלפניך.

ע' חכם כותב על פסוק זה:

"לשון זנות נאמרה בעבודת אלוהים אחרים, ואפשר שאף כאן הנביא רומז שתושבי ירושלים חוטאים בעבודה זרה. ויש אומרים [...] והכינוי "זנות" מוסב גם על העבירות על דיני הצדק והמשפט."

(ע' חכם [1984]. ספר ישעיה, ירושלים: מוסד הרב קוק, עמ' ט"ו)

איזה פירוש משני הפירושים האלה מתיישב עם דברי הנבואה בקטע שלפניך? נמק את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.

פרק שני — נושאי החובה (27 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 9 נקודות).

חוק

4. קרא דברים, כ"ד, 18-22.

יח
וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ
בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִיַּד מִצְרַיִם עַל-כֵּן אֲנֹכִי מְצֻוֶּה לַעֲשׂוֹת
יט
אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה: כִּי תִקְצֹר קִצְרֶיךָ בְּשָׂדֶךָ וּשְׂבַחְתָּ
כ
עֹמֵר בְּשָׂדֶה לֹא תִשׁוּב לְקַחְתּוֹ לָגֵר לִיתּוֹם וְלֹא לַמִּנָּה יִהְיֶה
לְמַעַן וּבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: כִּי
תַחֲבֹט זֵיתֶךָ לֹא תִפְאֹר אַחֲרֶיךָ לָגֵר לִיתּוֹם וְלֹא לַמִּנָּה יִהְיֶה:
כא
כִּי תִבְצֹר בְּרִמְךָ לֹא תַעֲזֹל אַחֲרֶיךָ לָגֵר לִיתּוֹם וְלֹא לַמִּנָּה יִהְיֶה:
כב
וְזָכַרְתָּ כִּי-עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל-כֵּן אֲנֹכִי מְצֻוֶּה לַעֲשׂוֹת
אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה:

א. בניסוח החוקים בקטע שלפניך נרמז הקושי של בעל האדמות לתת מיבולו לעניים.

בסס קביעה זו על פסוקים 19-21, והסבר כיצד הביסוס שצינת רומז על קושי זה. (4.5 נקודות)

ב. קרא פסוק 18 ופסוק 22 שלפניך.

יש הטוענים כי העבדות במצרים נזכרת בקטע זה כדי לעורר אמפתיה כלפי החלשים בחברה.

קרא את פירוש רש"י לפסוק 18.

"וזכרת. על מנת כן פדיתך [ממצרים] לשמור חוקותיי אפילו יש חסרון כִּס בדבר."

האם פירוש רש"י מתיישב עם טענה זו? נמק את דבריך. (4.5 נקודות)

חוכמה

5. קרא איוב, מ"ב, 7-17.

וַיְהִי אַחֲרֵי דִבֶּר ה' אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמֶר
ה' אֶל־אֱלִיפָז הַתִּימְנִי חֲדָה אִפִּי בָךְ וּבִשְׁנֵי רֵעֶיךָ כִּי לֹא
דִּבַּרְתָּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיּוֹב: וְעַתָּה קְחוּ־לָכֶם שְׁבַע־
פָּרִים וְשִׁבְעָה אִילִים וּלְכוּ אֶל־עַבְדִּי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם עֹלָה
בְּעֹדְכֶם וְאִיּוֹב עַבְדִּי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם־פָּנּוּ אֲשָׁא
לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבִלָה כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה
כְּעַבְדִּי אִיּוֹב: וַיֵּלְכוּ אֱלִיפָז הַתִּימְנִי וּבִלְדָד הַשּׁוּחִי צֶפֶר
הַנַּעֲמָתִי וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם ה' וַיֵּשְׂאוּ אֶת־
פָּנֵי אִיּוֹב: וְה' שָׁב אֶת־שִׁבְתּוֹ אִיּוֹב בְּהִתְפַּלֵּל בְּעַד רֵעֵהוּ
וַיִּסָּף ה' אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לְמִשְׁנָה: וַיָּבֹאוּ אֱלֹהֵי כָל־
אָחָיו וְכָל־אֲחֵיָתּוֹ וְכָל־יָדְעָיו לִפְנֵים וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם
בְּבֵיתוֹ וַיִּגְדּוּ לוֹ וַיִּנְחֲמוּ אוֹתוֹ עַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־הִבִּיא ה'
עָלָיו וַיִּתְּנוּ־לוֹ אִישׁ קִשְׁיָטָה אַחַת וְאִישׁ נֹזֶם זָהָב אֶחָד:
וְה' בֵּרַךְ אֶת־אַחֲרֵית אִיּוֹב מִדְּרֹאשְׁתּוֹ וַיְהִי־לוֹ אַרְבַּעַה
עֶשֶׂר אֶלֶף צֹאן וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים גְּמָלִים וְאַלְף־עֶמֶד בָּקָר וְאַלְף
אֲתוֹנוֹת: וַיְהִי־לוֹ שִׁבְעֶנָה בָּנִים וְשְׁלוֹשׁ בָּנוֹת: וַיִּקְרָא שְׁם־
הָאֶחָת יְמִימָה וְשֵׁם הַשְּׁנִית קִצְיָה וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁית קָרֵן
הַפּוֹךְ: וְלֹא נִמְצָא נָשִׁים יָפוֹת כְּבָנוֹת אִיּוֹב בְּכָל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן
לָהֶם אָבִיהֶם נְחִלָה בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם: וַיְחִי אִיּוֹב אַחֲרֵי־זֹאת
מֵאָה וָאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֵּרָא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֵי אַרְבַּעַה
דָּרוֹת: וַיָּמָת אִיּוֹב זָקֵן וְשִׁבְעַת יָמִים:

א. על פי הקטע שלפניך, אלוהים מצדיק את איוב ואת דבריו.

בסס קביעה זו על שתי ראיות מן הקטע, והסבר כיצד כל ראייה מעידה שאלוהים מצדיק את איוב.

בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

ב. בנות איוב מתוארות בפסוקים 13-15 בפירוט רב.

ציין שני פרטים בתיאור הבנות, והסבר מה יכולה להיות המטרה של פירוט זה. (4 נקודות)

נביאי אמת ושקר

6. קרא דברים, י"ח, 18-22.

יח נְבִיאֵי אֱקִים לָהֶם מִקְרָב אַחִיהֶם כְּמוֹךְ וְנָתַתִּי דְבָרִי
 יט בְּפִיו וְדִבֶּר אֱלִיהֶם אֶת כָּל-אֲשֶׁר אֶצְוֶנוּ: וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר
 לא-יִשְׁמַע אֶל-דְּבָרִי אֲשֶׁר יִדְבֹּר בְּשִׁמִּי אֲנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעַמּוֹ:
 כ אֲךָ הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִזְיֹד לְדִבֹּר דְּבָר בְּשִׁמִּי אֶת אֲשֶׁר לֹא-צִוִּיתִיו
 לְדִבֹּר וְאֲשֶׁר יִדְבֹּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמָת הַנְּבִיא הַהוּא:
 כא וְכִי תֹאמַר בְּלִבְכֶּךָ אֵיכָה גִדַּע אֶת-הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא-דִבַּרְוּ
 כב ה' אֲשֶׁר יִדְבֹּר הַנְּבִיא בְּשֵׁם ה' וְלֹא-יְהִיָּה הַדְּבָר וְלֹא
 יָבֵא הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא-דִבַּרְוּ ה' בְּזִדּוֹן דְּבָרֹה הַנְּבִיא לֹא
 תִּגּוֹר מִמֶּנּוּ:

- א. על פי פסוק 18, ציין שני מאפיינים של נביא אמת. (2.5 נקודות)
- ב. (1) על פי קטע זה, מה הם שני הטיפוסים של נביא שקר? (2 נקודות)
- (2) על פי פסוק 22, כיצד מבחינים בין נביא אמת לנביא שקר? מהו הקושי העולה מדרך ההבחנה הזאת? (4.5 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

7. קרא חגי, א', 14-1.

א בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדִירוּשׁ הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁשִׁי בַּיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ
 הָיָה דְבַר-יְהוָה בְּיַד-חֲגִי הַנָּבִיא אֶל-זַרְבָּבֶל בֶּן-שַׁלְתִּיאֵל פֶּתַח
 ב יְהוּדָה וְאֶל-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר: כֹּה אָמַר
 יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר הֵעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֵת-בָּא עֵת-בֵּית
 ג יְהוָה לְהַבְנוֹת: וַיְהִי דְבַר-יְהוָה בְּיַד-חֲגִי הַנָּבִיא
 ד לֵאמֹר: הֵעֵת לָכֶם אֲתֶם לִשְׁבֹּת בְּבֵתֵיכֶם סְפוּגִים וְהַבֵּית הַזֶּה
 ה חָרֵב: וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׁימוּ לְבַבְכֶם עַל-דְּרִכֵּיכֶם:
 ו זְרַעְתֶּם הָרְבָּה וְהָבֹא מַעֵט אֲכֹל וְאִין-לִשְׁבֹּעַה שְׁתוּ וְאִין-
 לִשְׁכֹּרָה לְבוֹשׁ וְאִין-לֶחֶם לוֹ וְהַמִּשְׁתַּכֵּר מִשְׁתַּכֵּר אֶל-צִדּוֹר
 ז נִקּוּב: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׁימוּ לְבַבְכֶם עַל-
 ח דְּרִכֵּיכֶם: עֲלוּ הָהָר וְהִבַּאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת וְאַרְצָה-בּוֹ וְאֶכְבֹּד
 ט אֲמַר יְהוָה: פָּנָה אֶל-הָרְבָּה וְהִנֵּה לְמַעַט וְהִבַּאתֶם הַבַּיִת
 י וּנְפַחְתִּי בוֹ יַעַן מָה נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן בֵּיתִי אֲשֶׁר-הוּא
 יא חָרֵב וְאַתֶּם רָצִים אִישׁ לְבֵיתוֹ: עַל-כֵּן עָלֵיכֶם כָּלֹא שָׁמַיִם
 מטל וְהָאָרֶץ כָּלֹאָה יְבוּלָה: וְאֶקְרָא חָרֵב עַל-הָאָרֶץ וְעַל-
 יב הַהָרִים וְעַל-הַדָּגָן וְעַל-הַתִּירוֹשׁ וְעַל-הַיְצֵהָר וְעַל אֲשֶׁר
 תּוֹצִיא הָאֲדָמָה וְעַל-הָאָדָם וְעַל-הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל-יִגְיַע
 כִּפִּיִּים: וַיִּשְׁמַע זַרְבָּבֶל וּ בֶן-שַׁלְתִּיאֵל וַיְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכָל שְׂאֵרֵי הָעָם בְּקוֹל יְהוָה
 יג אֱלֹהֵיהֶם וְעַל-דְּבַר־חֲגִי הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר שָׁלְחוּ יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
 וַיִּירָאוּ הָעָם מִפָּנָי יְהוָה: וַיֹּאמֶר חֲגִי מִלֶּאךָ
 יד יְהוָה בְּמִלְאָכוֹת יְהוָה לָעָם לֵאמֹר אֲנִי אֲתֶכֶם נָא-יְהוָה:
 וַיַּעַר יְהוָה אֶת-רוּחַ זַרְבָּבֶל בֶּן-שַׁלְתִּיאֵל פֶּתַח יְהוּדָה
 וְאֶת-רוּחַ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת-רוּחַ כָּל
 שְׂאֵרֵי הָעָם וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ מִלְאָכָה בְּבֵית-יְהוָה צְבָאוֹת
 אֱלֹהֵיהֶם:

א. על פי דברי חגי, מהי הסיבה למצבם הקשה של שבי ציון, ומה לדבריו עליהם לעשות כדי לשפר את מצבם?

בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

ב. לדעתך, כיצד הצליח חגי לשכנע את שבי ציון לקבל את דבריו? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.

(3 נקודות)

פרק שלישי — נושאי ההרחבה (1 נקודה)

הפרק מבוטל

פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (16 נקודות)

ענה על שאלה 10 חובה (6 נקודות) ועל שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 5 נקודות).

קרא שמואל א, ל"א.

א וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנָּסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי
 ב פְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר הַגִּלְבָּעַ: וַיִּדְבְּקוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת־
 שְׂאוּל וְאֶת־בָּנָיו וַיַּכּוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינֶדָב
 ג וְאֶת־מִלְכִּי־שׁוּעַ בֶּן־שְׂאוּל: וַתִּכְבַּד הַמֶּלֶכְמָחָה אֶל־שְׂאוּל
 ד וַיִּמְצְאוּהוּ הַמּוֹרִים אַנְשִׁים בַּקֶּשֶׁת וַיַּחַל מְאֹד מִהַמּוֹרִים: וַיֹּאמֶר
 שְׂאוּל לְנִשָּׂא כֻלּוֹ שְׁלֹף חַרְבְּךָ וְדַקְרְנִי בָּהּ פֶּן־יָבֹאוּ הָעַרְלִים
 הָאֵלֶּה וְדַקְרְנִי וְהִתְעַלְלוּ־בִּי וְלֹא אֲבֵה נִשָּׂא כֻלּוֹ כִּי יֵרָא מְאֹד
 וַיִּקַּח שְׂאוּל אֶת־הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ: וַיֵּרָא נִשָּׂא־כֻלּוֹ כִּי־מָת
 ו שְׂאוּל וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־חַדְבּוֹ וַיָּמָת עִמּוֹ: וַיָּמָת שְׂאוּל וּשְׁלֵשֶׁת
 ז בָּנָיו וְנִשָּׂא כֻלּוֹ גַּם כָּל־אַנְשָׁיו בַּיּוֹם הַהוּא יַחְדָּו: וַיֵּרְאוּ אַנְשֵׁי־
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בַּעֲבֹר הָעָמֶק וְאֲשֶׁר וּבַעֲבֹר הַיַּרְדֵּן כִּי־נָסוּ אַנְשֵׁי
 יִשְׂרָאֵל וְכִי־מָתוּ שְׂאוּל וּבָנָיו וַיַּעֲזֹבוּ אֶת־הָעָרִים וַיִּנָּסוּ וַיָּבֹאוּ
 ח פְּלִשְׁתִּים וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶן: וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיָּבֹאוּ
 פְּלִשְׁתִּים לַפֶּשֶׁט אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שְׂאוּל וְאֶת־
 ט שְׁלֵשֶׁת בָּנָיו נָפְלִים בְּהַר הַגִּלְבָּעַ: וַיִּכְרְתוּ אֶת־רִאשָׁיו וַיִּפְשְׁטוּ
 אֶת־כֻּלּוֹ וַיִּשְׁלַחוּ בָאָרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב לְבֶשֶׁר בֵּית עֲצֵייהֶם
 י וְאֶת־הָעֵם: וַיִּשְׁיֻמוּ אֶת־כֻּלּוֹ בֵּית עֲשָׁתְרוֹת וְאֶת־גּוֹיָתוֹ תִּקְעוּ
 יא בְּחֹמַת בֵּית שָׁן: וַיִּשְׁמְעוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבֵי יְבִישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר־
 יב עָשׂוּ פְּלִשְׁתִּים לְשְׂאוּל: וַיִּקְוִמוּ כָל־אִישׁ חֵיל וַיֵּלְכוּ כָל־הַלַּיְלָה
 וַיִּקְחוּ אֶת־גּוֹיָת שְׂאוּל וְאֶת־גּוֹיָת בָּנָיו מִבְּחֹמַת בֵּית שָׁן וַיָּבֹאוּ
 יג יְבִישָׁה וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם שֵׁם: וַיִּקְחוּ אֶת־עֲצֵמֵיהֶם וַיִּקְבְּרוּ תַּחַת־
 הָאֲשֵׁל בְּיָבִישָׁה וַיַּעֲזֹבוּ שְׁבַעַת יָמִים:

ענה על שאלה 10 (חובה).

10. בפרק שלפניך מסופר על תוצאות הקרב של ישראל נגד הפלשתים.

ציין מן הכתוב שלוש מתוצאות הקרב.

ענה על שתיים מן השאלות 11-13.

11. קרא גם **שמואל ב**, א', 6-10.

א. בכל אחד מן הקטעים שקראת מסופר על מותו של שאול בשדה הקרב, אבל שני הסיפורים שונים זה מזה.

ציין שני פרטים שונים בין הסיפורים. (3 נקודות)

ב. מה יכולה להיות הסיבה לשוני בין שני הסיפורים? (2 נקודות)

12. קרא גם **שמואל א**, ט', 15-16.

א. על פי **שמואל א**, ט', 15-16, ציין מה הייתה המטרה של משיחת שאול למלך. (2.5 נקודות)

ב. על פי המסופר ב**שמואל א**, ל"א שלפניך, האם הצליח שאול לממש מטרה זו? נמק את דבריך. (2.5 נקודות)

13. קרא פסוקים 11-13 בפרק שלפניך וגם **שמואל א**, י"א, 1-11.

הסבר מדוע דווקא אנשי יבש גלעד הם שעשו את החסד המתואר בפסוקים 11-13 בפרק שלפניך.

בהצלחה!